

Polecenia podsumowujące

1. Wyjaśnij, w jakich okolicznościach doszło do upadku pierwszej monarchii piastowskiej.
2. Opisz proces odbudowy państwa przez Kazimierza Odnowiciela.
3. Wytłumacz, z czego wynikają różnice w postrzeganiu konfliktu między Bolesławem Śmiałym a biskupem Stanisławem.
4. Przedstaw kierunki polityki zagranicznej Bolesława Krzywoustego.
5. Dokonaj bilansu panowania pierwszych Piastów. Wskaż ich sukcesy i porażki.

◆ Mieszko II (1025–1034) i kryzys monarchii

1025 – Mieszko II królem Polski po śmierci Bolesława Chrobrego.
Zaangażowanie się w wewnętrzne sprawy Rzeszy i opowiedzenie się po stronie przeciwników Konrada II skutkujące wyprawą przeciw Polsce.
1031 – najazd wojsk cesarskich i ruskich na Polskę. Ucieczka Mieszka II z kraju.
Okrutne i nieudolne rządy Bezpryma.
1032 – powrót do kraju Mieszka II, zrzeczenie się korony na zjeździe w Merseburgu.
Utrata Łużyc, Milska, Moraw, Grodów Czerwieńskich oraz kontroli nad Pomorzem Gdańskim.

◆ Kazimierz I Odnowiciel (1034–1058)

W początkach panowania opuszczenie kraju wskutek agresywnej polityki sąsiadów i opozycji wewnętrznej.
1039 – najazd czeskiego księcia Brzetysława – utrata Śląska i spustoszenie Wielkopolski.
Bunt ludowy, przejęcie władzy na Mazowszu przez Mieciaława.
1039 – powrót Kazimierza Odnowiciela do kraju i początek odbudowy państwa.
Oparcie odbudowy systemu władzy na Małopolsce, Kraków siedzibą księcia.
Odbudowa struktur kościelnych.
Reforma wojskowa: zastąpienie drużyny wojów rycerstwem, które otrzymywało ziemię od władcy.
Sojusz z Rusią.
Odzyskanie Śląska i przywrócenie panowania Piastów nad Pomorzem Gdańskim.
Początek okresu zwanego drugą monarchią piastowską.

◆ Bolesław II Śmiały (Szczodry) (1058–1079)

Agresywna polityka względem sąsiadów, np. Węgier, Rusi, Czech.
W sporze o inwestyturę opowiedzenie się po stronie papieżstwa.
Odbudowa archidiecezji gnieźnieńskiej i powstanie nowego biskupstwa w Płocku.
1076 – koronacja królewska bez zgody cesarza.
Narastanie opozycji wewnątrz kraju i konflikt z biskupem Stanisławem.
1079 – zamordowanie Stanisława i opuszczenie kraju przez Bolesława Śmiałego.

Polecane publikacje

Danuta Borawska, *Kryzys monarchii wczesnopiastowskiej w latach trzydziestych XI wieku*, Warszawa 2013.
Stanisław Rosik, *Bolesław Szczodry i jego czasy*, Wrocław 2002.

◆ Władysław Herman (1079–1102)

Wznowienie płacenia trybutu Czechom za Śląsk.
Utrata Grodów Czerwieńskich.
Agresywna polityka względem Pomorza.
Próby wzmocnienia władzy książęcej, rządy palatyna Sieciecha.
Bunt możnych.
1097 – wydzielenie dzielnic synom – Zbigniewowi i Bolesławowi Krzywoustemu.

◆ Zbigniew i Bolesław (1102–1112)

Konflikt między Zbigniewem i Bolesławem zakończony najazdem króla niemieckiego Henryka V w 1109.

◆ Bolesław Krzywousty (1112–1138)

Uregulowanie stosunków z Czechami i Rzeszą.
1116–1119 – opanowanie Pomorza Gdańskiego.
Uzyskanie zwierzchności nad Pomorzem Zachodnim.
1123–1124 – utworzenie nowych biskupstw – wrocławskiego i lubuskiego.
Misja chrystianizacyjna Ottona z Bambergu na Pomorzu.
Rywalizacja o wpływy w Polsce między Kościołami polskim i niemieckim.
1135 – uznanie przez cesarza na zjeździe w Merseburgu władzy Krzywoustego nad Pomorzem.
1136 – Bulla gnieźnieńska – potwierdzenie przez papieża suwerenności Kościoła w Polsce.

